

[Jørgen Jørgensen (Lejre).]

skolen har taget sin part. Det vil heller ikke være rimeligt at forlange af kommunerne, at de skal opføre nye dyre skoler og derefter se, at lærere og lokaler ikke udnyttes, fordi børnene i de ældste klasser søger andetsteds hen og kommunen endda yderligere er pligtig at betale for disse børns undervisning i en anden kommunes eksamensskole. Børnene selv gør man også i mange tilfælde en dårlig tjeneste ved at tage dem ud af den hjemlige skole; de rives ud af det hjemlige miljø, de kommer ofte ind til helt fremmede forhold, og de ledes meget ofte gennem denne skolegang bort fra de interesser i det praktiske liv, hvor deres livsgerning ellers naturligt ville ligge.

Befolkningen på landet vil efterhånden kræve ligestilling med byerne med hensyn til adgang for deres børn til at få en eksamen, og dette krav kan ikke afvises. Men opretholder vi eksamensmellemskolen med deling af børnene ved 11-12 års alderen, vil en ligestilling meget vanskeligt kunne opnås alene af den grund, at landsbyskolen almindeligvis ikke kan have et så stort børneantal, at der kan oprettes både en eksamensklasse og en fri mellemskoleklasse. Den bedste løsning for landsbyskolens vedkommende med hensyn til eksamenslæsning vil derfor være en udelt 7-årig barneskole med sprogundervisning i 6. og 7. klasse og en 3-årig realskole bygget ovenpå. Det er stort set det, lovforslaget her indeholder. Den mulighed for deling ved det 6. skoleår, som undervisningsministerens forslag indeholder, tror jeg kun i meget ringe udstrækning vil blive anvendt i landsbyskolen.

Af hensyn til den omfattende nyordning af skolevæsenet, som er i gang landet over, anser jeg det for vigtigt at fastslå, at så godt som alle, uden hensyn til hvordan man i øvrigt ser på de foreliggende skoleproblemer, er enige om, at landsbyskolens ordning som almindelig regel må blive, som jeg har nævnt, en 7-årig udelt barneskole med en 3-årig realskole, som flere kommuner kan være fælles om, og en fortsat undervisning i et 8. skoleår de fleste steder, også i samarbejde mellem flere kommuner. Jeg tror ikke, det er tilrådeligt at opretholde to vidt forskellige skoleformer, en for købstadskolen og en for landsbyskolen. Det må også siges, at mange af de forhold, der

skolemæssigt og pædagogisk taler for den udelte landsbyskole, også gør sig gældende i købstadskolen.

Det bliver gang på gang sagt, sidst nu også af det ærede medlem hr. Hvidberg — det udtalte det ærede medlem også forleden dag, da han forelagde det konservative skoleprogram her i tinget — at eksamensmellemskolen i byerne er der ikke noget væsentligt at indvende imod — deri har det ærede medlem sikkert ret — men at det er den eksamensfri mellemskole, der er i vanskeligheder, og at interessen derfor må samle sig om at gøre den eksamensfri mellemskole bedre. Det ærede medlem og andre, der har den samme mening, glemmer én ting, som er meget væsentlig, nemlig at den eksamensfri mellemskoles problemer hænger sammen med, ja, er affødt af delingen i de to skoleafdelinger. Tanken om at gøre den eksamensfri mellemskole bedre end hidtil og derved skaffe ligevægt mellem de to mellemskoleformer er efter min mening håbløs og uigennemførlig. Den eksamensfri mellemskole er jo ikke en selvstændig skoleform, som forældre i almindelighed søger deres børn optaget i, fordi de mener, at denne skoles undervisning passer bedre til børnene, end eksamensmellemskolens gør. Rent teoretisk kunne noget sådant jo tænkes, men sådan er det ikke. I praksis er den eksamensfri mellemskole i det store og hele skolen for de børn, der ikke kan bestå optagelsesprøven til eksamensmellemskolen, og disse børn får det stempel på sig, at de er mindre kloge eller mindre begavede end børnene i den anden skoleafdeling.

Hvad man end vil foretage sig over for den eksamensfri mellemskole — så længe skolen er delt som nu, vil interessen hos forældrene, i de fleste tilfælde også hos børnene, i udpræget grad samle sig om den afdeling i skolen, hvor eksamen kan opnås, og de, der bliver tilbage til undervisning i folkeskolen i den frie mellemskole, bliver de børn, der ikke kan bestå optagelsesprøven til eksamensskolen. Den frie mellemskole er ikke en selvstændig skoleform, som det ærede medlem hr. Hvidberg vil give det udseende af, det er en opsamlingsklasse for de børn, der ikke kan komme i eksamensskolen, og det giver et helt andet billede af skoleforholdene i købstadskolen end det,